

OHJEET VAIKUTUSTEN ENNAKKOARVIOINNIN TEKEMISEEN

1. Johdanto

Kuntaliiton hallitus on 8.6.2011 pitämässään kokouksessa hyväksynyt kuntien ja kuntayhtymien luottamushenkilöille, viranhaltijoille ja valmistelijoille sekä soveltuvien osin kuntien liikelaitoksille suosituksen ”Vaikutusten ennakkoarvioinnista kunnallisessa päätöksenteossa.” Suosituksen tarkoituksena on vahvistaa kuntien päätöksenteon ennakoivaa ja kokonaisvaltaista huomioimista kunnallisessa päätöksenteossa.

Kunnallishallinnossa tehtävät päätökset ovat useimmiten mittavia ja laajoja, ja ne vaikuttavat kuntalaisiin ja kunnan talouteen. Keskeisiä kuntalaisiin vaikuttavia päätöksiä tekevät kunnanvaltuusto ja – hallitus sekä lautakunnat. Tästä johtuen päättäjien tulee voida arvioida kokonaisvaltaisesti ja pitkällä aikajänteellä, millaisia vaikutuksia heidän tekemillään päätöksillä on.

Kun päätöksen tekijöille esitellään millaisia vaikutuksia heidän tekemillään päätöksillä on, valmistelun läpinäkyvyys lisääntyy ja luottamushenkilöt voivat ottaa vastuuta päätöksenteon vaikutuksista.

2. Ennakkoarvioinnin toteuttaminen Kontiolahden kunnassa

Ennakkoarvioinnin tavoitteena on jäsentää ja selventää valmistelu- ja päätöksentekotilannetta. Sen tarkoituksena on tukea moniarvoista ja läpinäkyvää päätöksentekokulttuuria. Kontiolahden kuntaan on luotu lomakkeen ennakkoarvioinnin tekemistä varten (liite 1).

2.1. Päätös vaikutusten ennakkoarvioinnin toteuttamisesta

Esittelijän tehtävänä on päättää ennakkoarvioinnin tarpeellisuudesta. Arvio tulee tehdä aina ennen valmisteluun ryhtymistä. Vastuu tarvearvioinnista on esittelijällä. Ennakkoarvioinnin tarpeen arviointi tehdään ennakkoarviointilomakkeella. Ennakkoarviointilomake voidaan liittää päätöksen oheismateriaaliksi.

2.2. Milloin vaikutusten ennakkoarviointi tulee tehdä

Ennakkoarviointia ei tarvitse tehdä oikaisuvaatimuksissa, viran – tai toimenhaltijoiden nimeämissä, tiedoksi saatettavissa asioissa eikä myöskään lautakunnan toimialaan kuuluvissa erityisasiassa (mm. yksilöasiat).

Ennakkoarviointi tulee tehdä, jos

- päätöksellä on välittömiä ja / tai pitkän aikavälin vaikutuksia kuntalaisten hyvinvointiin, elinoloihin ja terveyteen
- jos päätöksellä on merkittäviä vaikutuksia tietyille ihmisryhmälle tai alueelle

- päätös on strategisesti, toiminnallisesti tai taloudellisesti merkittävä
- kyseessä on merkittävä muutos palveluissa tai kyseessä uusi palveluiden järjestämistapa
- päätöksellä on välittömiä ja / tai pitkän aikavälin suoria vaikutuksia tai merkittäviä epäsuoria vaikutuksia yritystoimintaan (esim. palvelurakenteeseen, alueen vetovoimaisuuteen, yksittäisiin yrityksiin ja /tai yritysilmapiiriin)

2.3. Päätösvaihtoehdot

Päätösvaihtoehtoja muodostetaan kolme. Nollavaihtoehdolla tarkoitetaan sitä, että mitä tapahtuu, jos asialle ei tehdä nyt mitään. Vaihtoehto 1 tarkoittaa ns. maksimivaihtoehtoa, eli millainen päätösehdotus olisi parhaimmillaan, jos esim. talouden rajoituksia ei tarvitsisi ottaa huomioon. Vaihtoehto 2 tarkoittaa kompromissivaihtoehtoa, eli millainen vaihtoehto olisi realistisin nykyisessä tilanteessa. Mikäli jossakin asiassa ei voida tehdä maksimivaihtoehtoa, voidaan se jättää tekemättä.

2.4. Vaikutusten ennakoarvioinnin näkökulmat (vaikutustyyppit) ja vaikutusten ennakoarvioinnin tekeminen

Ennakoarvioinnin näkökulmat ovat johdettu kuntastrategiasta. Lisäksi mukaan on otettu tärkeinä näkökulmina yritykset ja ympäristö. Ennakoarviointi tehdään siten, että arvioidaan päätösvaihtoehtojen vaikutuksia kuntalaisiin palveluiden käyttäjinä, henkilöstöön ja / tai osaamiseen, kunnan prosesseihin ja rakenteisiin, talouteen, yritystoimintaan / yrittäjyyteen ja ympäristöön. Kaikissa tilanteissa ei ole tarkoituksenmukaista tehdä vaikutusten arviointia kaikkien näkökulmien osalta. Mikäli vaikutusten arviointia ei jonkin näkökulman osalta voida tehdä, jätetään se tekemättä.

Yritysvaikutusten arviointia varten on tehty erillinen yritysvaikutusten tunnistamislomake (liite 2). Tunnistamislomakkeen tarkoituksena on määrittää yritysvaikutusten arvioinnin tarve. Arvioinnin laajuus määräytyy lomakkeen KYLLÄ - vastausten määrän mukaan. Mikäli KYLLÄ – vastauksia ei tule yhtään, ei arviointia tarvitse tehdä. Yritysvaikutusten arvioinnilla päästään yritysystävällisempään päätöksentekoon ja pystytään huomioimaan paremmin elinkeinoelämän tarpeet.

Vaikutusten ennakoarviointi tehdään liitteenä olevan ennakoarviointilomakkeen mukaisesti.

3. Päätösesityksen tekeminen vaikutusten ennakoarvioinnin pohjalta

Ennen päätöksentekoa esittelijä vertailee eri päätösvaihtoehtoja ja vaikutuksia toisiinsa ja kirjoittaa vertailun tuloksen perustelutekstiin ottamalla kantaa eri vaihtoehtoihin.

Vaihtoehtojen vertailun jälkeen esittelijä esittää päätettäväksi parhaimpana pitämänsä ratkaisuvaihtoehdon tai vaihtoehtoisesti sovelletun uuden vaikutusten arvioinnin pohjalta tehdyn uuden ratkaisuvaihtoehdon.

4. Päätöksen seuranta

Kun päätös on tehty, tulee päättää miten ja millä aikataululla päätöksen toteutumista ja vaikutuksia arvioidaan.

LIITTEET:

- Yritysvaikutusten tunnistamislomake
- Kontiolahti kunnan ennakoarviointilomake

Yritysvaikutusten arviointilomake

Mistä päätöksistä tehdään aina arviointia?

Pääsääntöisesti arvioinnin tarve määritetään tämän tunnistuslomakkeen avulla.

Mistä ei tehdä?

Rutiinipäätökset, kuten erilaiset lakisääteiset luvat, yksittäiset pienhankinnat ja kaikkien osapuolten kannalta ennakoitavat toimenpiteet eivät vaadi arviointia. Henkilövalinnoissa ei tule suorittaa arviointia.

Arvioinnin laajuus

Arvioinnin laajuus määräytyy Kyllä-vastausten määrän mukaan. En osaa sanoa-valinta (EOS) on tarkoitettu kysymyksille, joita ei ole mahdollista määrittää Kyllä- tai Ei-vastauksiksi.

Ei kirjallista arviointia

Mikäli Kyllä-vastauksia ei tule yhtään, ei kirjallista arviointia tarvitse tehdä. Yritysvaikutusten kartoittaminen on kuitenkin aina syytä todeta kirjallisesti.

Yritysvaikutusten tunnistamista helpottavat kysymykset

Kuntatason vaikutukset:

	Kyllä	Ei	EOS
Koskeeko päätös hankintalinjauksia tai palvelutuotannon ulkoistamista?	☐	☐	☐
Poikkeako päätös aiemmasta linjasta kunnan päätöksenteossa?	☐	☐	☐
Vaikuttaako päätös yritysten sijoittumiseen paikkakunnalla?	☐	☐	☐
Vaikuttaako päätös kunnan vetovoimatekijöihin?	☐	☐	☐
Vaikuttaako päätös yritysystävällisyyteen?	☐	☐	☐

Vaikutukset elinkeinoelämään ja työllisyyteen:

Vaikuttaako päätös toimiala- tai markkinarakenteeseen?	☐	☐	☐
Vaikuttaako päätös elinkeinorakenteen monipuolisuuteen?	☐	☐	☐
Vaikuttaako päätös yritysten toimintaedellytyksiin?	☐	☐	☐
Vaikuttaako päätös työllisyyteen?	☐	☐	☐

Yritystason vaikutukset:

Riippuuko yritystoiminnan aloittaminen tai jatkuminen päätöksestä?	☐	☐	☐
Vaikuttaako päätös yritysten toiminnan kustannuksiin tai investointeihin?	☐	☐	☐
Vaikuttaako päätös yritysten työvoiman saantiin?	☐	☐	☐
Vaikuttaako päätös yritysten logistiikkaan?	☐	☐	☐
Vaikuttaako päätös yritysten liiketoimintamahdollisuuksiin?	☐	☐	☐
Vaikuttaako päätös yrityksen liiketoiminnan kannalta keskeisiin aikatauluihin?	☐	☐	☐

Asia: Kirjoita tekstiä napsauttamalla tätä.

Toimielin: Kirjoita tekstiä napsauttamalla tätä. , **kokous** Kirjoita tekstiä napsauttamalla tätä. § Kirjoita tekstiä napsauttamalla tätä.

Valmistelijat: Kirjoita tekstiä napsauttamalla tätä.

Esittelijä: Kirjoita tekstiä napsauttamalla tätä.

Ennakkoarvioinnin tarpeen arviointi

- Ennakkoarviointi tarvitaan -> vaihtoehtotarkastelu päätösesityksen liitteeksi / oheismateriaaliin
- Ennakkoarviointia ei tarvita

	Päätösvaihtoehto 0 = (asialle ei tehdä mitään) Kirjoita tekstiä napsauttamalla tätä.	Päätösvaihtoehto 1 = (maksimivaihtoehto) Kirjoita tekstiä napsauttamalla tätä.	Päätösvaihtoehto 2 = (kompromissivaihtoehto) Kirjoita tekstiä napsauttamalla tätä.
Vaikutukset kuntalaisiin palvelujen käyttäjinä	Kirjoita tekstiä napsauttamalla tätä.	Kirjoita tekstiä napsauttamalla tätä.	Kirjoita tekstiä napsauttamalla tätä.
Vaikutukset henkilöstöön ja / tai osaamiseen	Kirjoita tekstiä napsauttamalla tätä.	Kirjoita tekstiä napsauttamalla tätä.	Kirjoita tekstiä napsauttamalla tätä.
Vaikutukset kunnan prosesseihin ja rakenteisiin	Kirjoita tekstiä napsauttamalla tätä.	Kirjoita tekstiä napsauttamalla tätä.	Kirjoita tekstiä napsauttamalla tätä.
Taloudelliset vaikutukset	Kirjoita tekstiä napsauttamalla tätä.	Kirjoita tekstiä napsauttamalla tätä.	Kirjoita tekstiä napsauttamalla tätä.
Vaikutukset yritystoimintaan / yrittäjyyteen	Kirjoita tekstiä napsauttamalla tätä.	Kirjoita tekstiä napsauttamalla tätä.	Kirjoita tekstiä napsauttamalla tätä.
Vaikutukset ympäristöön	Kirjoita tekstiä napsauttamalla tätä.	Kirjoita tekstiä napsauttamalla tätä.	Kirjoita tekstiä napsauttamalla tätä.